

REDAȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancoate nu se
primesc.
Manuscrisuri nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Duker Nachf.,
Ruz. Angenfeld & Emario Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelk.
In Budapesta la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o colonă 10
bani pentru o publicare. Pa-
blicități mai dese după tarifa
și învoială. — RECLAME pe
pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANUL LXVII.

„GAZETA“ iese în de câte o
Abonamente pentru Austria-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 3 fr. pe an.
Se prenumără la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 80. etajiu
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 107.

Brașov, Sâmbătă 15 (28) Mai.

1904.

Tot ei de cătră pădure.

Cel ce va ceti primul articol al diarului „Budapesti Hirlop“ de la 26 l. c. scris de Jancso Benedek, omul de incredere permanent al ministrilor de culte și instrucțiune publică, bine cunoscut de pe timpul isprăvilor așa dizei „secțiunii a naționalităților“, va crede — de cumva nu cunosc marafeturile politice școlare maghiare — că i-se face cea mai mare nedreptate ministrului Berzeviczy din partea presei, a corporațiilor bisericești și a publicului celui mare român, când i-se impută, că, prin reforma învățământului popular, ce-o plănuiesc, el ar voi să lovească în autonomia școlară a bisericilor ori chiar să maghiarizeze școlile românești.

Nu ne indoim, că profesorul Jancso Benedek este unul dintre acei „bărbați de specialitate“, cu care ministrul a ticluit faimosul proiect de lege, ați mult discutat de presa naționalităților. E der lucru firesc, decât ca om de incredere al ministrului, vine și îi ia în apărare proiectul de reformă a legilor școlare, vrând să convingă lumea, că acest proiect conține cele mai nevinovate dispoziții, numai spre binele și salutea bisericilor și a naționalităților diferite din țară. Nu-i stă bine însă profesorului Benedek, când vrea să spele păcatele guvernului și ale sistemului domnitor, acuzând în mod tendențios și răuvoitor pe cei cari se plâng, că puternicii dizei umblă să ia nise măsură, prin cari îi ne dreptătesc și asupresc și le amenință drepturile autonome și libertatea învățământului, garantate de legile în vigore.

„Este un vechi obicei al clerului naționalităților — dize Benedek, — că sub pretextul apărării autonomiei bisericești și școlare, se fo-

losesce de ori-ce ocaziune, ca să potă inspira și porni acele mișcări naționale, a căror țintă finală este nimicirea caracterului unitar național maghiar al statului“.

Se înțelege, că în lupta naționalităților toate sunt „pretexte“, numai „idea de stat națională maghiară“ nu e pretext, când cu ea voiesc să lovească în drepturile naționalităților. Ca cunoscător al istoriei, ce pretinde a fi, Jancso Benedek ar trebui, credem, se scie, că acestor naționalități, pe care le acuză, că ar vrea să derime statul, este a se mulțumi, în aceeași măsură ca și Maghiarilor, că ați există aici în mijlocul Europei încă o Ungarie.

Scopul principal al lui Benedek a fost de astă-dată de a lovi în arhidieceasa Blașiului, a căreia Sinod s'a ocupat serios de cestiunea școlilor, și a amenința cu această ocaziune în special pe Archiereii uniți. Spune, că biserica română unită nu se bucură de-o autonomie bisericească și școlară ca greco-orientalii și protestanții. De sigur îi umblă prin cap profesorului Benedek planurile meschine, cari țintesc a contopi Metropolia unită cu biserica catolică ungurească. Acuză pe archiereii români uniți de nealitate și de agitare în contra statului, fiind-că vor să ferească școlile din Metropolie de destrămare și desnaționalizare.

Jancso Benedek trebuia să urmărescă mai esact și mai consciențios evenimentele. Atunci ar fi vădut că nu dela Blași s'a dat semnalul „mișcării“, ci că acesta s'a pornit de sine la scirea, că domni dela guvern voiesc érași să „revisuiescă“. N'a mai fost nevoie să cunoscem cuprinsul proiectului lui Berzeviczy, am sciut că el nu pôte fi decât ostil și pernicios pentru învățământul românesc și deci am dat alarmă cu

toții. Nici afirmarea, că prima hotărîre contra „revisuirii“ ar fi luat-o sinodul din Blași nu e esactă, căci iau premers hotărîrile Sinodelor gr-orientale.

Speréză profesorul Benedek, că Metropolitul Mihalyi și episcopii Radu și Hossu, cetind proiectul lui Berzeviczy, se vor fi convins, că ar fi neleal și superflu ca să mai păsască contra lui. Noi credem, că tocmai contrarul s'a întâmplat și că Archiereii noștri fără deosebire, după ceteria proiectului numai au vădut și au cunoscut totă mărimea primejdiei, ce amenință școlile noastre și autonomia lor.

Cu articolul său ațitător și denunțător Benedek și-a ajuns scopul. A ațit, é „Magyar Szo“ de ați îi dă în glas, scriind: „Sperăm că ancheta de mâne, trecând peste manifestatia neavenită, perfidă și de rea credință dela Blași, va afla pentru maghiarism garanții eficace și totodată va afla și cu privire la alte cerințe soluțiuni multumitoare“.

„Cei din Blași cred, că decât nu vor reuși la guvern, vor reuși la Rege. Firesce ei nu la Rege se gândesc, ci la Impératul. Asta-i metoda lor. De astă dată însă se află în mare retăcire. Regele e ați. mai îndepărtat ca ori și când de aceea, ca să bage în sémă, într'o cestiune de stat curat maghiară, denunțările temerare ale unei minorități antipatriotice“.

Minoritate? Adevérat. N'are cineva decât să vadă lista celor invitați la ancheta ministerială. Doi Metropoliti români, apoi vre-o trei din rândul celorlalte naționalități și încolo o dróie de patrioți maghiari, vechi și noi.

Eată icóna situațiunei. Der cum că cu toate astea cestiunea libertății învățământului în Ungaria cea cu populațiune covérsitoare nemaghiară, se

fie o „cestiune de stat curat maghiară“, contestăm cu totă hotărîrea, ori ce ar voi să dize Jancso Benedek cu Palyi dela „Magyar Szo“.

Brașov, 14 (27) Mai.

Noul tarif vamal al României
a pus pe grijă pe comercianții și industriașii din Ungaria. Camera comercială și industrială din Budapesta se ocupă actualmente cu studiarea și desbaterea acestui tarif, é diarul „Ujsag“, organul de nou înființat al lui Tisza, în numărul său dela 25 Mai se ocupă cu deaménutul cu tariful român. Éta un resumat al articolului lui „Ujsag“:

„Piața naturală a slabului nostru export este Orientul. Posiția geografică ne îndruméză spre acest debușeu, é în urma evoluțiunei istorice și chiar a configurațiunei mai noue, statele mari și mici din Balcani mai mult séu mai puțin aparțin sferei noastre de putere. În anul 1901 Ungaria a esportat în România mărfuri în valóre de 14.396.813 coróne, é în 1902 în valóre de 19.271.357 coróne Prin nou tarif vamal suntem amenințați a perde acest debușeu, ce-e ar fi un adevérat desastru pentru viața noastră economică și de altmintrea destul de destrăbălată.“

„Ujsag“ citezá apoi câteva mărfuri pentru cari s'a urcat vama.

Așa, pentru cai era până acuma 25 lei de bucată, în nou tarif s'a urcat la 150 lei pentru caii de la 5 ani în sus și la 100 lei pentru caii mai tineri de 5 ani. (In anul 1902 Ungaria a esportat în România 22.645 cai în valóre de 1.724.000 coróne). Acesta e o lovitură grea pentru noi. Ministrul român motivéză urcarea cu faptul, că în timpul din urmă în Moldova și Dobrogea se prăsesc cai cu bun succes.

Hârtia rubricată și pentru legătoria de cărți, s'a urcat de la 28.40 lei la 45.60 lei pe 100 chgr. Hârtia de lux de la 80 la 140 lei. Hârtia de împachetat și cea de tipografie s'a scădut. (In 1902 s'a esportat hârtie în valóre de 434.737 c.)

Mărfurile de cherestea, lemn de construcții și artistic s'a esportat în 1902 de 3.242.986. Acuma s'a urcat vama de la 50 la 80 lei.

Pielea de talpă s'a urcat de la 100 la 150 lei, așa s'a urcat vama pe fier și

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Primarul din Solothurn.

Povestire istorică de F.

(5) — Fine. —

Dincóce, cetățenii erau adunați în jurul unui prapor scos din biserică și împodobit cu chipul Maicii Preciste. Fie-care era încins cu platóșă și în améndouă taberele se zăriau pușci, lănci, săbii și pumnale. Iritația și pofta de luptă ajunsese la culme.

Cei mai tari păreau a fi catolicii, printre cari se zăriau numeroșe figuri herculiane, cetățeni și meșteșugari cu ochii fulgerători, gata a-și résbuna biserica în luptă sângeróșă.

Dintre toți, cel mai înverșunat era Kuno, ferarul.

Kuno era așa, cum plecase de la nicovală, cu capul gol, cu un surț de piele înainte, și cu mâncile cămeșii sufalcate. În mână avea un ciocan strășnic, pe care-l învêrtia furios, așteptând cu nerăbdare, să-l aducă în atingere cu capetele ereticilor.

Din trăsăturile feței sale, împrejmuată

de o barbă stufóșă se reflecta ura neîmpăcată și din gura lui se auđiau cuvinte aspre.

Ca semn al solidarității și simbol al bisericii pururea înverđitoare, cetățenii purtau la pâlării și săpoci rămurele de brad.

Momentul atacului încă nu sosise și ómenii par'că așteptau ceva.

Wengi stetea sus la feréstra balconului și, răzimat de pãrete, privea aiurit la mulțimea furioasă de jos.

Pãrea că trece printr'o metamorfosă dureróșă.

De-odată tresare.

Nisce brațe musculóse scóseră un monstru diform, un tun aședat pe nisce róte mari și punédu-l pe o platformă de piétră îi îndreptară buza spre casa din față.

Se produse în mulțime o nãpraznică bucurie. Se auđiau chioțe și cetățenii se pregăteau de atac.

Șoltuzul sări atunci de la locul, unde stetea și coborind repede scările, se duse în piață.

Afară îl primiră cu ovațiuni, însă el nici nu le băgă în sémă, ci își făcu drum printre ómenii până la tun, pe care voiau tocmai să-l descarce.

În acel moment sosi Wengi și postându-se în buza tunului, dize cu voce tare:

„Cetățeni din Solothurn! Am fost orbit, că v'am dat mâna pentru lupta contra ereticilor și v'am îndemnat însu-mi la această luptă. Am ajuns încă la timp la convingerea, că nu e bine să vërsăm sânge! Băgați sabia în técă, alungați-i pe porșila orașului, lăsați-i însă să plece în pace!“

Un murmur puternic se auđi din mulțime și se făcu un tumult asurđitor.

Nu vrem milă! Jos ereticii! La luptă!“ se auđia din toate părțile, é ferarul își învêrtia ciocanul de te lua gróza.

„Liniste!“ strigă din nou Wengi cu glas de tunet și tumultul se mai mulcomi, așa că i-se puteau auđi cuvintele.

„Cetățeni! dize el, „cei de dincolo sunt fiii orașului nostru, bărbați, cari mulți ani de-aréndul au mers cu noi mână în mână și mulți sunt printre dênșii cari și-au câștigat merite pentru oraș. Adevérat, că prin apostasia de la credința părinților noștri, ei însși s'au lãpédat de respectul, ce le datoriam, însă nu trebuie să le refusăm recunoscința și ar fi o nedreptate strigătoare la ceri decât i-am ineca în

sânge. Alungați-i, rupeți cu ei ori-ce comuniune, dér bagăți sabia în técă!“

„Nici odată!“ striga Kuno, ferarul. Nici odată! Și decât șoltuzul vré să ne opréscă a-i pedepsi, după cum li-se cuvine, atunci șoltuzul — este un trădător! Puneți fițul la tun și pe ei băieți!“

Wengi se uita cu ochi fulgerători la ferar și cu o mână pe țeva tunului, cu cealaltă pe inimă, dize un glas tare, ca să fie auđit de toți:

„Cel ce mă numesce pe mine trădător, este un calmniator miserabil, căci în peptul nici unuia nu bate o inimă mai cinstită catolică, de cât în al meu. Decă însă cu toate acestea vreți să descărcați tunul asupra foștilor noștri concetățeni, și să deschideți prin asta réșboiul civil, atunci trebuie să-mi sdrobiți întâi peptul meu, căci eu nu plec din buza tunului. Urmați sfatul meu și cuvintele Mântuitorului: „Binecuvéndați pe cei ce vă blastămă.“

După cuvintele acestea rostite cu focul sacru al covingerii și cu energie, urmă o tăcere de câteva minute, în care timp șoltuzul se uita cu privirea-i des-

s'a introdus vama pe instrumentele agricole, cari până acum erau libere. (In 1902 s'a esportat fer de 1,354.864 c., cărbuni de 238,429 c.)

Lână spălată, care până acum era liberă, este taxată cu 12 lei. Tortul neboit de lână s'a urcat de la 60 lei la 100 lei.

Conflictul între Franța și Vatican. Din Roma se anunță, că și nunciul Lorenzelli va fi rechemat, Curia romană însă vră să-l lase în postul său până când acesta va fi posibil. Mai multe ziare parisiene sunt informate, că în ultimul consiliu de miniștri, s'a lansat și cestiunea separațiunii bisericești de oțtră stat.

Diarul rusesc din Petersburg „*Novoje Vremja*” vorbind despre conflictul între Franța și Vatican își exprimă părerea de rău, că el s'a ivit, și zice:

„Evenimentul acesta trebuie să fie considerat ca o *victorie a diplomației germane*. Având în vedere politica ce-o poartă împăratul Germaniei față cu catolicii, și care șterge încet încet urmele așa numitului „*Kulturkampf*”, nu se poate nega că *Francia jocă un joc periculos*.

Cardinalul secretar de stat (Merry del Val) poate să fi fost fără tact, dăr importanța papatului ca instituțiune, nu e alterată prin acesta. Francia nu poate nimic câștiga dela o ruptură cu Vaticanul și poate mult pierde, poate pierde mai ales protectoratul asupra catolicilor în Orient cu însemnătatea sa politică și economică. O astfel de pierdere ar fi împlinirea dorinței fierbinte a împăratului Wilhelm și nu poate fi cuprinsă în planul Franței.”

Cum ațită presa maghiară.

D-l Janoso Benedek, cunoscutul „istoriograf” al mișcărilor naționaliste române și fost colaborator al lui Jeszenszki în secțiunea naționalităților înființată sub Banffy, — publică în „*Budapesti Hirlap*” de la 26 Maiu un articol în afacerea reformei legilor școlare, articol remarcabil pentru tendința ascunsă și răuvoitoare, ce-o dă pe față.

Autorul — pus poate la cale de cei din ministerul de culte și instrucțiune publică tocmai în ajunul anchetei convocate de ministrul Berzeviczy în cestiunea proiectului său de „reformă” — își începe articolul prin a se năpusti asupra Sinodului arhidieceșan din Blășișu din cauza hotărârii, ce a luat-o în cestiunea reformei învățământului poporal, plănuită de guvern.

După-ce spune, că hotărârea această a fost luată de Sinod înainte de ce ar fi cunoscut textul proiectului, zice:

Cu hotărâre unanimă a anunțat Sinodul din Blășișu, ca arhiepiscopul și episcopii sufragani să facă în corpore demersuri pentru a împiedeca realizarea planurilor ministrului de culte, cari țintesc la reforma învățământului poporal. *Presa na-*

ționalistă română consideră de estra-ordinar important această hotărâre, fiind-că vede în ea un exemplu, ce i-se dă corpului episcopesc al bisericești gr. or. române. Ea (presa) e convinsă, că exemplul Blășișului nu-l va urma numai Sibiiul, ci și Carlovățul.

(D-l J. B. său că e rău informat, său că nu vră să scie, că în cestiunea această Sinódele gr. or. din Sibiiu și Caransebeș luaseră deja hotărâri analóge. — Red.)

Se pornesce așa-dăr — urméză J. B. — lupta contra tendențelor pretinse maghiarisătóre și rezultatul luptei va fi acea solidaritate a naționalităților, care în timpul din urmă a slăbit ce e drept, însă trăind în inimă, va deveni éráși tare, îndată-ce va trebui să se apere contra atacurilor, pe cari opiniunea publică maghiară șovinistă s'a obișnuit a-le îndrepta din timp în timp în potriua celei mai scumpe comori a naționalităților: limba și cultura lor națională.

După această J. B. revine asupra hotărârii Sinodului din Blășișu, dicend, că ea ar fi avut, poate, motive cari s'ar puté justifica (megérthető), decât proiectul guvernului ar fi fost mai înainte publicat. Nu se poate închipui însă o mai mare nealilitate, decât a protesta contra unui plan, care în general și în amănuntele lui era de-opotrivă necunoscut acelora, cari protesteză pe nevădute contra lui. *E un vechiu obicei al clerului naționalităților* — zice J. B. — că, sub pretextul apărării autonomiei bisericești și școlare, profită de ori-ce ocaziune a-se face inspirator și motorul mișcărilor naționaliste, al căror scop final e înfrângerea caracterului național unitar maghiar al statului. Și e caracteristic, că, aproape fără excepțiune, în fruntea acestor inițiative a obișnuit să stea arhidieceșca gr. cat. a Blășișului, care tocmai fiind-că e catolică, nici n'are o autonomie adevărată bisericească și școlară, cum au protestanții și greco-orientalii. Așa credem, că această protestare pe nevădute poate fi o potrivită ocaziune, ca guvernul statului să dea de scire corpului episcopesc al metropoliei, cu mi mare energie decât până acum, că nici corpul episcopesc, nici clerul provinciei bisericești n'are dreptul și chemarea de a lua corporativ astfel de hotărâri, ce țintesc curat numai la agitațiuni naționaliste.

Autorul se încercă apoi a argumenta, că proiectul din cestiune nu conține nimic, ce ar puté da ansă la protestare (!) contra lui. Proiectul nu țintesce — după J. B. — decât a da o sancțiune definitivă legilor instrucției poporale de mai înainte și legii despre învățarea limbii maghiare cu succes. Când le spune acestea, J. B. nu ține seamă de §§-ii proiectului, ci numai de motivarea lui, și dă ministrului totă dreptatea când susține în motivare, că partea cea mai însemnată a proiectului este aceea, prin care se dispune, ca *esamenele de calificățiune* ale învățătorilor să se facă în viitor înaintea unei *comisiuni de stat*. Acesta este cea mai mare inovațiune față de trecut și e probabil, că opunerea confesională și naționalistă va fi mai tare și mai îndărgită în jurul acestui punct — zice J. B. Confesiunile de sigur vor zice, că sunt *despoiate* astfel de un drept al lor.

Dér — continuă J. B. argumentația sa, care schioppătă rău — nu se află în acest proiect nimic, ce guvernul statului n'ar fi exercitat față cu școlile medii. Cel mult, decât se lărgesc drepturile exercitate de guvern, și numai réua voință și ținta de a agita poate să ridice plângeră contra proiectului. Unicul scop al proiectului este garantarea succesului învățării limbii maghiare în școlilele naționalităților, ér decât guvernul o face această, e pentru-că ține să sporéscă firele de consistență între locuitorii de diferite limbi ai țării și să garanteze unitatea de stat prin răspândirea limbii maghiare în cercuri mai largi. După ce le spune toate acestea, J. B. se întrebă:

„*Indreptățiit, leal și tolerabil este, ca arhieriei unei bisericești, care forméză o parte constitutivă a statului, să se pună în fruntea unei mișcări care țintesce la zădărniceșca unei măsură de guvernare, a cărei problemă este a mări și desvolta una din cele mai mari garanții ale unității statului, răspândirea cunoscinței limbii maghiare?* Suntem convinși, că metropolitul Mihaly și episcopii Vasilie Hosu și Radu, cetind proiectul publicat al ministrului instrucțiunii publice, vor răspunde Sinodului protestător, că ar fi ileal și de prisos, ca corpul episcopesc gr. cat. să pășéscă contra acestui proiect, căci nu se află în el nimic, ce ar știrbi autonomia școlară a hisericelor, său ar păgubi activitatea culturală și cauza școlară confesională...”

După scirile mai noué, Japonessii au reinceput înaintarea. Din Mukden se anunță, că mai multe colóne japonese au făcut un marș de înaintare, deși grosul armatei japonese se află încă tot aproape de Föngvanceng.

La Mukden, spune aceeași telegramă, au sosit vești, că lângă Kiuciu a fost o luptă mai mare între Ruși și Japonessii, cari înaintéză din Port-Adams de-alungul oăii ferate.

Probabil, că la lupta această se rapórtă cea mai nouă scire telegrafică din Petersburg, după care la Kiuciu Japonessii au atacat pe Ruși, însă Rușii au respins atacul și Japonessii au avut pierderi fórté mari.

Tot din Mukden se vestesce cu data de 26 Maiu, că Rușii au reocupat Andschu (în Coreea), au incendiat orașul, au nimicit garnisóna japonesă și apoi s'au retras în ordine.]

Generalissimul Kuropatkin telegraféză Țarului cu data de 24 Maiu, că la Föngvanceng sunt concentrați 50.000 japonesi și că mici detașamente japonese pornesc din Föngvanceng spre Sinyan însă fórté încet și cu mare precauțiune.

Din Cifu se anunță agenției „*Reuter*” că la 24 l. c. o flotă japonesă din 8 vase a bombardat timp de o óră Portul-Arthur. Resultatul nu este cunoscut.

După sciri din Petersburg, Rusia și-a ales Wladiwostokul, ca basă de operațiuni cutezate. Amiralul Scridlov a primit ordinul să reorganizeze radical Wladiwostokul. El dispune de 10.000 soldați și pe lângă flota de apă i-se va mai trimite o flotă de torpilóre. Cu flotașunită și mărită Skridlov va ataca orașele japonese de pe litoralul japones și va slăbi astfel flota japonesă din marea galbenă.

Atașaii de marină ai Statelor Unite, cari se află în străinătate, au primit ordin

de a face rapórté detaliate cu privire la pericóla, care amenință navigațiunea vaselor puterilor neutrale la cóstele Mancucriei prin minele flotante. Rapórtéle vor fi predate oficiului maritim general, care le va presenta apoi presidentului statelor unite Roosevelt. In cas, că se va constata vre-un pericol pentru navigațiunea neutrală, se vor face demersuri la puterile combatante.

Din Irkutsk se telegraféză cu data de 25-l. c., că ghița de pe lacul Baikal a început să se spargă.

SCIRILE DILEI.

14 (27) Maiu.

Inovațiuni la primirea aspiranților în școlile de cadeți c. și r. Cu începerea anului școlar 1904/1905 (și anume începând în cursul anului prim) limba de predare în școlile de cadeți de infanterie din Budapesta, Pojun, Cașovia, Timișóra și Sibiiu, mai departe în clasele paralele ungare a școlólor de cadeți de cavalerie și artilerie din Traiskirchen, este limba germană și maghiară, în școlile de cadeți din Kamenitz și Karlstadt cea germană și croată. Aspiranții vor trebui așa-déră să cunóscă acele limbi, în care se predă instrucțiunea în măsură, ca ei să potă urma prelegerile. Examenul de primire se estinde așa-dar în școlile mai sus menționate pe lângă obiectele: limba germană, aritmetica și algebra, geometria, geografia, istoria, istoria naturală, fizica, chimia de aici în colo și asupra limbii maghiare, respective croate în acea măsură, în care ea se propune în clasele inferioare ale unei școle secundare. Esamenul de primire la școlile de cadeți mai sus amintite se va depune în limba germană ori maghiară respective croată, se permite totuși ca aspiranții, pentru ușurarea espunerii cunoscințelor și capacității lor, să se foloséscă de limba maternă.

Centenarul seminarului „Veniamin”. În luna Octomvrie a. c. se împlinesc o sută de ani de la înființarea seminarului teologic „Veniamin” din Iași. În vederea acestui eveniment se fac în România și în deosebi în Iași mari pregătiri.

Prețul cărnei de vită s'a urcat éráși pe ziua de 15/28 Maiu. Chilogramul costă 1 cor. 20 bani.

Cântărețul dramatic D. Popovici a dat în séra de 25 Maiu n. un concert în sala „*Liedertafel*” din Bucuresci. Era de față regina Elisabeta, principele Ferdinand și principesa Maria, însoțită de d-șóra Astor. D-l Popovici a cântat partida lui Wolfram din actul I. și II din „*Tannhäuser*”, fragmente din „*Fliegende Holländer*”, Telramund din „*Lohengrin*”, „*Adio*”-ul lui Wolfram din „*Walkure*”. Publicul l'a aplaudat frenetic, ér când a cântat „*Mama*” de Carmen Sylva și câte-va cântări de ale lui Eminescu, aplausele nu mai conteneau. M. Sa Regina a chemat pe d-l Popovici în lojă și s'a întreținut cu densusul, felicitându-l viu de succesul ce l'a raportat.

Promoțiuni. D-l Dr. Alesandru Năculescu doctor în filosofie, a fost promovat în Roma doctor în teologie. — D-l Iosif Boca a fost promovat la universitatea din Clușișu doctor în științele juridice.

Încărunțit într'o nópțe. Diarului „*E-k*” i-se scrie din Făgăraș următórea scire sensațională:

Trei studenți din Bucuresci, anume Ilie Pastia, Sever Nastin și Ioan Curțiu au făcut Sâmbăta trecută o excursiune în munții Făgărașului, cu gândul de a petrece nópțea acolo și a vedé a două și résăritul sórelui. Tinerii erau fără călăuz. Ei ajunseră aproape de piscul cel mai înalt, când i-a surprins o cétă gróșă și plóie. Pastia s'a perdut de tovarășii săi. De odată simțind, că alunecă, s'a prins de o stâncă. Picioarele îi ațirnau în aer. El a dat cu socotéla, că se află de-asupra unei prăpăștii și s'a țigut de stâncă totă nópțea (?). Diminéta uitându-se în jurul său, vedú, că sub picioare la distanță de 1/2 m. este pământ și s'a lăsat de colțul stâncei, cădend jos leșinat. Cei doi tovarășii au isbutit a găsi cărarea și au petrecut nópțea în sat. A doua zi au ieșit în căutarea tovarășului lor și l'au găsit bolnav și cu pėrul alb.

Pentru masa studenților români din Brașov au intrat de la d-l prof. George Vătașan și soția în loc de cunună întru amintirea d-nei Eusevia Vaida născ.

chisă și cinstită în ochii fie-căruia, până ce fie-care, rușinat, puse ochii în pământ. În sfărșit se desfăcu farmecul, ce ținea mulțimea încătușată și un murmur surd se audia din mulțime.

Nu mai fierarul, care stetea în prima serie părea indiferent.

Cu brațele obosite, lăstate în jos, Kuno își ținea și el ochii ațintiți la pământ.

De-odată își ridică capul, privi un moment spre Wengi și se îndreptă cu mâna întinsă spre densusul.

„*Domnule primar*”, zise Kuno cu umilită „*poti să-mi ierți vorbele nesocotite?* — *Îți mulțumesc*”. Apoi întorcându-se oțtră ceilalți, strigă: „*Prietenilor, șoltzul nostru are dreptate! Pentru o mână de ómenii lăpédăți de credință, noi să nu începem răsboișu civil. În schimb însă să ne ferim inima și casa de dușmanul, ce ne aleșuesce!*”

Și așa s'a întâmplat.

Céta, care mai înainte era atât de răsboinică, întórse adversarilor spatele și fi lăsă singuri, uimiți de ceea ce vedúrá.

Peste o óră cine-va bătú la ușa odăii, unde stetea Wengi cufundat în gânduri. „*Cine mă deranjéză?*” strigă el mánios.

„*Ana!*” fu răspunsul.

„*Așaa? Și unde ai fost atăta timp?*” întrebă Wengi, fără să deschidă ușa.

Ana tăcu un moment, apoi continuă: „*Tată, lasă-mé să întru, ca să-ți pot spune totul și să-ți mulțumesc*”.

„*Nu mai e nevoie*”, răspuse Wengi cu o rócólă înfiorătóre. „*Du-te éráși, de unde ai venit. Din ceasul acesta nu te mai cunosc. Acesta-i ultimul meu cuvânt*”.

Și a fost în adevér ultimul său cuvânt către fiica sa, căci deși Ana a stat óesuri întregi la ușa, rugându-se și implorând, sprijinită și de rugămintele Ursulei, Wengi n'a mai vrut să audă nimica de dënșsa.

Când se coborí amurgul pe pământ, Ana eși desperată din casa părintéscă. Sciea, că a pierdut pentru tot-déuna pe tatăl său.

Wengi, scurt după aceea a dimisionat din primărie. El a purtat în inimă până la sfărșitul vieții o mánhrire adâncă și mută, dér tot-odată și conscienta mánghitóre, că și-a păzit orașul natal de răsboiul civil.

Biserica veche a supraviețuit reformațiunea și înfioresce până în ziua de astăzi în Solothurn.

Onță.

Ioanovici din Sinaia, suma de 20 cor. Primescă marinimosii donatori cele mai căldurose mulțumite. — *Direct. școlilor medii gr. or. române.*

Radiul în interiorul pământului. Din Londra se scrie: Profesorul Ruthfort, care se ocupă de timp îndelungat cu însușirile radiului, a desfășurat zilele trecute în fața unui auditor numeros, compus din cei mai savanți fizicieni ai Angliei, noua sa teorie, în urma căreia așa numita căldură a pământului ar fi cauzată de enorme cantități de radium, care s'ar afla în interiorul pământului. Prof. Ruthfort a constatat adevărul, că cu cât mai mult vom pătrunde în interiorul pământului, cu atât mai mult radium vom afla. Din aceasta deduce Ruthfort, că nu descoperitul element trebuie să se afle în cantități enorme în centrul pământului, și energia sa continuă cauză în mare parte cea căldură a planetului nostru, căreia au să-i mulțumescă toate ființele organice de pe pământ existența lor. Prin noua sa teorie prof. Ruthfort răsturnă toate ipotezele de mai înainte despre vechimea naturii organice și despre puterea ei în viitor. Ipotezele de până acum au avut drept punct de plecare, că planetul nostru a fost odinioară un glob de foc, peste care s'a făcut prin răcoire o pătură, scoarța pământului. După teoria lordului Kelvin, temperatura ar fi ajuns după milioane de ani acel grad, care a făcut posibilă existența ființelor viețuitoare organice; continuarea procesului de răcoire ar nimici însă, tot după ipoteza lui Kelvin, după mai multe sute de mii de ani din nou intră vegetațiune și viață organică. După teoria lui Ruthfort se amână acum așa numita „epocă a gheturilor vecinice” pe un timp nemăsurat de departe, de-rece densul a ajuns la convingerea, ca și numai a milioanei părțică a energiei radiului, concentrată în interiorul pământului, care produce căldura lui, s'ar usa deabia în 50 milioane ani. Conferența profesorului face mare senzație în lumea științifică.

O conferență despre „Malaria”. Din incidentul intrării congresului medicilor la București, care și-a început lucrările Marți în 24 l. c. n., a ținut d-l prof. Dr. V. Babeș o interesantă conferență despre boala *Malaria*, arătând distribuția ei în România și stabilind raportul, ce există între frecvența mortalității și intensitatea malariei pe județe. *Malaria* — a dis conferențiarul — bântuie mai ales prin ținuturile mlăștinoase și lipsite de arbori. De aceea se propune ca măsură igienică săcarea bălților și plantarea de arbori în locurile acestea, căci arborii purifică aerul. Bóla aceasta se transmite prin țintări de-o anumită specie. Cel mai bun mijloc de combatere a malariei — termină conferențiarul — este tratamentul cu chinină și mai ales o alimentație bună și suficientă.

La congresul medicilor români deschis zilele acestea în București, în ședința II s'a discutat asupra bolilor venerice. Dr. Demetriade Iași a ținut o conferență în care a arătat, că în Iași, Brăila, Galați prostituția și pe urma ei sifilisul sunt foarte răspândite. Dinsul a tratat cazul numerose de sifilis terțiar ereditar cumulat cu infecție nouă sifilitică. În spitalul de copii din Iași, în spitalul militar a vădit casuri numeroase ereditare. Numai la spitalul israelit stau mai bine lucrurile Aici din 1000 casuri n'au fost decât 170 bóle venerice și numai 23 casuri de sifilis. Bólele sifilitice sunt răspândite și printre elevii din școlile secundare, care le ținusc și prin această primejdia devine mai mare. Dr. Negrescu din R. Sărat a relevat numeroasele casuri ivite în mijlocul populației de la țară și a propus a se distribui mercur și a se instrui poporul despre întrebuintarea lui pentru combaterea acestei bóle. — La cestiunea aceasta au luat cuvântul și Dr. Miron și Dr. Babeș.

Dispărut în préjma cununiei. Mare senzație a cauzat dispariția subită a profesorului de la universitatea din Göttingen Dr. Rudolf Meissner. Profesorul numit, al cărui nume e foarte mult apreciat în cercurile științifice, era să se cununie Mercuri în 25 l. c. d. m. în Viena. Cu puțin ore înainte cununiei a dispărut, fără a i-se pute da până acum de urmă.

Băile eforiei din localitate vor fi închise în ziua de 16/29 Maiu a. c. din cauza sărbătorii Rusaliilor.

La restaurantul de la Gewerbeverein Duminecă, în 29 Maiu, fie și cu sóre séu ceriul noros, se va da un concert de cântă muzica reg. nr. 50 cu prețurile mâncării și beuturii moderat urcate.

Intrarea liberă. Bucătărie escelentă. Specialități: *Păstravi proșpeți și vînat.* Frip-tură la grătar. Păstravi se pot cumpăra și cu chilogramul. Inceputul concertului la 7¹/₂ séra.

Aparate de fotografie pentru diletanți. Firma A. MOLL, liferantul curții c. și r. din Viena Tuchlauben Nr. 9. Își recomandă amatorilor de fotografie, articolele sale necesare pentru a fotografia. La cerere trimite liste ilustrate conținând prețurile.

† Dr. Ioan Major.

Din *Lugoși* ne sosesc trista veste, că Marți séra a trecut la cele eterne un meritat bărbat al neamului nostru, avocatul Dr. Ioan Major, unul dintre luptătorii de la 1848 rămași încă în viață.

Anul 1848 l'a ajuns ca teolog în Blăși. Conduc de dorul de a lua parte activă la luptele pentru libertatea și drepturile mult încercatului séu popor, a părăsit cariera preoțescă și înrolându-se sub stégul desfășurat de Ianou, a fost unul dintre cei mai harnici tribuni ai lui.

La anul 1850 a plecat să-și completeze studiile la Viena, unde a ascultat drepturile și și-a luat doctoratul în științele juridice. În anii 1863—5 a fost ales deputat în cercul Teiuș, luând parte activă la lucrările dietei transilvănene. În Sibiu și-a luat diploma de avocat, a fost numit apoi consilier școlar și inspector al școlilor românești gr. cat. din Transilvania, ér după desființarea autonomiei Ardealului, a trecut în anul 1869 în pensiu și s'a stabilit ca avocat pe lângă episcopia românească gr. cat. din Lugoși. De atunci a observat o atitudine mai rezervată în mișcările politice naționale, cu atât mai mare activitate a desfășurat de altă parte pe terenul cultural în mijlocul Românilor din Banat.

Anii din urmă ai vieții i-a petrecut retras în cercul familiei sale.

Din partea familiei am primit următorul anunț funebru:

Subscriși cu inimă înfrântă de durere în numele lor și a numeroselor rudeni aduc la cunoștință, că preaiubitul lor soț, tată, frate, moș, sooru și unchiu d-l **Dr. Ioan Major** avocat, consilier de școle în pensiu etc. la 24 Maiu 1904 st. n. 10 ore séra în al 77-lea an al etății și a dat nobilul séu suflet în mâinile Creatorului. Rămășițele pământesci ale iubitului nostru repausat se vor așeza după ritul bisericii gr. cat. spre odihnă, întru sperarea învierii, în ziua de 26 Maiu 1904 st. n. la órele 4 d. a. de la casa sa în oimierul românesc din Lugoși.

Lugoși, 25 Maiu 1904 st. n. În veci amintirea lui! Véd. Sidonia Major nasc. Panajoth soție. Romulus, Sidonia, Alma már. Pop, copii. Alma Pop nepótă. Dr. Isidor Pop ginere. Véd. Catarina Stojan nasc. Panajoth cumnată. Teodor Major, Vasile Major, Ana Major, Paraschiva már. Radu, Maria már. Muntean, Dr. Iacob Major frați și surori.

Prima comunitate română în Turcia.

Telegrame ce sosesc din Constantinopole prin Viena ne spun, că în *Bitolia* s'a constituit prima comunitate română, prin faptul, că un număr de o sută familii românești s'au unit și au ales un comitet de nouă inși cu misiunea de a administra comunitatea.

Șcirea acesta — dice diarul „România” — pare a spune ceva, dér în definitiv ea nu ne spune nimic. În Turcia nu există decât comunități religioase recunoscute de stat; din momentul în care o comunitate óre-care constituită după toate regulile administrative nu are caracterul religios recunoscut de stat, atunci cea comunitate nu există de drept.

Décă e vorba, urmază același diar, de a se dovedi existența Românilor în Macedonia, Albania și Epir, prin constituirea de comunități naționale, va fi apoi nevoie de a se dovedi importanța numerică a acestor comunități în diferitele părți ale Turciei și la urmă va veni cestiunea utilității recunoșterii acestor comunități. Resultă de aci, că după ani de zile de muncă am reușit, să ajungem la început.

Este, credem noi, o greșală, de a se porni de la constituirea comunităților spre recunoșterea lor. Drumul invers este cel real. Trebuie mai întâiu a se recunoște existența naționalității române în Macedonia, Albania și Epir și a i-se da posibilitatea, de a se constitui comunități religioase. Acesta se póte face numai prin numirea unui Metropolit român. Existența Românilor ca naționalitate neputând fi pusă în discuție, crearea de comunități naționale pentru a dovedi existența lor séu pentru a fi recunoscute, e un procedeu, care va da loc la lupte intesive și la intrigi, cari numai de folos statului otoman și Românilor nu pot fi.

Décă însă existența Românilor nu se contestă și e nevoie de o comunitate națională constituită într'un centru mai important pentru a se numi acolo un Metropolit séu Episcop, atunci lucrurile se schimbă.

Așteptăm deci să vedem urmările acestei constituirii.

Rețete pentru maghiarisare.

Gărgăunii maghiarisării fi muncesc cumplit pe „patrioții” bântuiți de această bóla. Faimosul proiect al și mai faimosului Berzeviczy nu-i mulțumesc, și cer, ca să se introducă în el dispozițiuni și mai draconice, cu ajutorul cărora peste nópte totă suflarea din țéră să devină maghiară în limbă și sentimente. Eată o dovadă:

În „Magyarország” de la 26 Maiu un cutare maniac maghiarisator, care se iscălesce Borpataki Iozsef, publică nise „observări critice” la proiectul berzeviczyan, care tocmai ađi, Vineri trece prin retorta „anchetei” convocată de ministrul maghiarisării, observări unice în felul lor, în care étă ce pretinde:

„...În § 13 se se introduce următorul adaus: „Școlile cari nu sunt susținute de stat, se fie obligate a folosi limba maghiară, ca limbă de instrucție și de joc, decât 20% din elevii lor sunt de limba maternă maghiară”. Décă însă numărul elevilor de limbă maternă maghiară trece peste 20%, atunci statul se nu se témă a enunța, că în astfel de școle limba principală de predare e limba maghiară, ér limba de predare străină nu se póte aplica decât ca limbă auxiliară. Limba de joc a copiilor se fie exclusiv limba maghiară. Numai astfel nu se vor pute valahisa copiii noștri...”

Nu-i destul însă cu atât. Jupânul Borpataki, care cu o i-ce preț vré maghiarisarea, scie să iscodescă și alte modalități, prin cari crede că s'ar pute realiza nebunul séu ideal. Anume: Vorbind despre modul, în care limba maghiară ar pute să devină limba de conversație în decursul jocurilor copiilor dice:

„În decursul jocului învățatorul observă și-și însamnă expresiunile ungueresce ce le folosesc copiii. le explică în școlă, pretinde folosirea cuvintelor și expresiunilor (maghiare) ce le-au învățat, ér decât v'r'un școlar nu le folosesc, atunci îl pune la o parte pe elev, adecă nu-l lasă să se jöce, însă nu-i va spune, că nu-i permis a vorbi românește séu nemțesce, ci numai atât, că cel ce nu vorbesce ungueresc, acela nu se jöc...”

Nu mai restă, decât jupânul Borpataki să adaugă, că acei copii, cari nu vorbesc ungueresce în decursul jocurilor, se fie închisi în școlă și se nu li-se dea de mâncare.

Și stă mintea în loc când citesc astfel de bazaconii, cari pot să fie un bun material pentru pedagogii din țerile civilizate; spre a judeca la ce grad de decadentă a ajuns „pedagogia” maghiarisatorilor.

Starea sămănturilor în România.

Seceta aprópe generală din ultimele 15 zile (până inclusive 20 l. c. n.) îngrijesce pe agricultori. Persistența ei mai cu semnă în unele județe de câmp ale țerii ca Ialomița, Covurlui, Brăila, partea de jos a Putnei, Vaslui amenință mult starea sămănturilor de tómnă. Ploile parțiale cădute pe ici pe colea au ajutat mult, dér în general starea de umezélă a pământului în adăncime nu este tocmai favorabilă. Cu toate acestea sămănturile de porumb sunt aprópe terminate și până acum bune, grație umezelei, ce s'a putut găsi

în straturile superioare și a ploilor parțiale, ce au survenit în urmă.

Porumburile și sămănturile de primăvară în general au o pornire bună și pentru prășitoare lucrările de întreținere deja au început și se continuă cu activitate.

Viile suferă și ele de secetă, dér în mare parte a țerii au suferit cu deosebire de Brunisura (arsura frunzelor), consecințele secetei combinate cu cea a unei producții relativ abundente din anul trecut, care au provocat o anemie a tulpinelor și o depresiune generală a plantei, așa încât în primăvară corde întregi de rod au rămas sterpe. Viile reconstituite prezintă aceleași simptome, însă în un grad relativ mai mic. Arborii roditori se prezintă însă cu rod abundent și au vegetațiunea normală.

Recapitulând faptele petrecute—dice buletinul ministerului de agricultură — din tómnă și până în prezent cu privire la starea generală a sămănturilor de tómnă și decât ne raportăm la situația actuală, observăm cel puțin pentru aceste sămănturi, că perspectivele nu sunt tocmai așa fericite și de generale precum speram la finele iernei. Uscătimea persistentă, ce am avut, a făcut să suferă mult câmpul și ploile eventuale, ce ar pute să sature pământul de umezélă, în viitor nu vor pute decât să amelioreze în parte starea actuală și să asigure prosperitatea sămănturilor de primăvară și aceea a pășunilor.

De alt-fel ar fi o adevărată nenorocire, decât să sămănturile de primăvară ar avé o pornire îndoiósă, căci porumbul constituie basa principală în alimentația țeranului.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 26 Maiu. După „Magyar Szó” ministrul Berzeviczy a învitat pe următorii la ancheta ce se va ține în 27 Maiu în cestiunea proiectului pentru reforma școlară:

Conte Albert Apponyi, Br. Desid. Banffy, Iuliu Fircaak (episcop rutén), Lud. Lang, presidentul comisiei instrucțiunii publice, Pap Elek, reprezentantul ministerului de finanțe, Ioan Meșianu, arhiepiscop și metropolit în Sibiu, Dr. Victor Mhalyi arhiepiscop și metropolit în Blăși Lányi Bertalan, reprezentantul ministerului de justiție, Antal Gabo episcop, Akszamethy Lajos consilier ministerial, Bartok György superin, tendent, Bárczy Istvan, Beóthy Zsolt Beksics Gustav, Bogdanovici Lucian episcop sérb, Daniel Gabor sen. prim curator unitar, Fehér Victor cons. minist. Varossy Gyula episcop, Zelenka P. superintendent, conte Ioan Zichy, Barta Ödön, Blaszkovich F., Barcza M., Csernok I., Dr. Csernatonyi L., Finaczy Ernő, Halász Ferencz raportor, Justh Gyula, Komjathy Bela, Komlossy F., Kzma F., Libertinyi Gustav, Wilhelm Meltzer, Nedeczky J., Neményi Ambrus, Nyegre L., Okolicsanyi L., Rátkay P., Sandor J., Szentiványi Arpad, Söts P., Tuba J., Vészi J., Verner Gyula, Rákosi Jenő, Sebestyeni J., Steinberger F., Toth J., Varjassy Arpad, Verédy C., Dr. Hajnoczy J., Dr. Kovacs J. și Somlyai J.

Tokio, 26 Maiu. Din *Niuwang* se anunță, că 9000 de Ruși au ocupat din nou orașul.

Londra, 26 Maiu. După cum i-se comunică diarului „Daily Mail” atacul contra Portului-Arthur il va face a cincea divisiune japoneză, care a luptat și în războiul din 1894.

Tokio, 27 Maiu. După o luptă cu Rușii, Japonessii au luat cu asalt *Kiutschon*.

Bibliografie.

A săpărut la București: *Sistema ortografică a limbii române* de Nic. Densușianu, o broșură de 73 pagne și se află de vânzare la librăria Leon Alcajal din București cu prețul de 1 leu, trimisă cu posta 1 leu 15 bani séu 1 cor. 10 fil.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil Traian H. Pop.

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov, se pot procura următoarele cărți:
(La cărțile aici înșirate este a se mai adăuga pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandatie.)

Scrieri literare pentru popor.

„**Carnetul Roșu**“, o interesantă novelă nihilistă, tradusă din germană de **Mogul**. O broșură de 104 pagini, format octav mic. Broșura oferă o lectură ușoară și distractivă. — „**Mogul**“ e cunoscut cetitorilor noștri din numărösele sale lucrări publicate în foaia ziarului Gaz. Trans. Prețul cu posta 50 bani.

„**Caractere morale**, exemple și sentințe uoale din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne“ de **Ioan Popea** Prețul cor. 2.50 (cu posta cor. 2.70.) Pentru România 3 Lei, la care este a se adăuga și portul postal.

Dietetica populară, scrisă cu deosebită considerațiune la modul de viață a țeranului român, de **Simeon Stoica**, medic pensionat. Conține vre o 25 figuri în text. Se vinde acum în loc de cor. 1.60 cu 1 cor. + 10 b. porto;

Instrucțiuni populare despre datoriile și drepturile purtate datorului dere date de **Wilhelm Niemandz**. Această carte e un îndreptar de o trebuință nespuse de mare pentru toți câți au afaceri cu dările. Prețul cor. 1.20 plus 10 bani porto.

„**Omul**“, noțiuni din anatomie și fiziologie și reguli igienice pentru conservarea sănătății și a corpului omenesc de **George Cătună** inv. Această carte servește ca manual pentru anul al IV-lea al școlii pop., pentru școlile de repetiție și pentru poporul nostru. Prețul 50 bani (plus 5 b. porto.)

Cugete și considerațiuni din experiența vieții lui Arghirobarb. Conține 170 de sfaturi înțelepte, scoase din pățania vieții. Prețul 20 b. (cu posta 24 b.)

Novete de Sienkiewicz: „Natură și viață“, „Sluga veche“ și „Ianco-musicantul.“ Traducere de **I. C. Panfu**; o broșură de 192 pag. Prețul 80 bani + 5 bani porto.

I. C. Panfu: „În plasă“, „In Balta“, „Cale grea“, „La Căde“, „La cărciuma lui Tiriplic.“ **Schițe din viața dela țera**. O broșură de 112 pag. cu prețul 40 bani (+ 5 bani porto.)

I. C. Panfu: „**La țerg**“, povestire din viața unui cioban. O broșură din 32 pag. cu prețul 16 bani + 3 bani porto.

Lira Bihorului, o carte cu povestiri istorice scrisă în versuri, de **Antoniu Pop**. Prețul 40 b. (cu porto 46 bani.)

Părintele Nicolae, schiță din viața preoților de **G. Simu** Prețul 60 b. + 6 bani porto.)

Săpătorul de bani, comedie în trei acte, localizată de **A. Popp**. Se recomandă mai ales pentru cei vrău să jöce teatrul Prețul 24 bani (prin postă 28 b.)

Viețu după mörte, sêu nemurirea sufletului, dedusă din misterul ființei omenești și desertăciunea celor trecători, de **I. P.** Ediția II. Prețul cor. 1. (Cu posta cor. 1.10).

Poesii de **R. V. Buticescu**. Prețul era la început 2 cor. 40b., acum numai cor. 1.20 (cu posta cor. 1.40)

Suspîn și zimbire, poesii și prosă de **A. Pop**. Prețul 80 bani (cu porto 86 b.)

Taina norocului sêu Povestea satului Nemernicenii de **Tache Brânduș**. Această carte e foarte potrivită pentru poporul nostru și costă 1 cor. (+10 b. p.)

Balade populare de **Avram Corcea** costă cor. 1.60 plus 10 b. porto. P-ntru România 3 lei 20 b.

Banca de școlă de **I. Dariu**, 30 b. dluș 10 b. p.)

Disciplina în serviciul educațiunii de **I. Dariu**, 40 b. (plus porto 10 b.)

Idealul învățătorului român de **I. Dariu**, 40 b. (plus porto 10 b.)

Lilice dela Pind, poesii macedonene-originale și daco-române de **P. Vulcan**, cor. 2 (pl. porto 10 b.)

„**Supplex Libellus Valachorum**“, memoriul prezentat împăratului Leopold II. de către episcopii Bob și Adamovici în numele poporului român din Transilvania anul 1791. Textul original latinesc și alătura de acesta traducerea românească făcută de profesorul **Dr. E. Dăianu**. Un exemplar broșat costă 1 coronă (+ 5 b. porto.)

Tragedia Calvarului de abat **Henry Bolo** traducere în românește de membrii soc. de lect. „**Inocențiu M. Clain**“ din (Blașiu. Prețu! 2 cor. pentru România 3 lei plus 20 b. porto.)

Românii Seceleni. Causale decadentei lor economice și mijlocele de îndreptare. Disertațiune de **Ioan I. Lăpădat**. 30 bani plus 5 bani porto.

Trilby, roman în românește de **Afin dela Tuscia**. Prețul 2 cor plus 20 bani porto.

„**Considerațiuni istorice asupra asociațiunii popoarelor** și aplicațiunile lor la națiunea noastră“ de **Ioan Clinciu** profesor în Bucuresci. Prețul 2 cor. (+ 10 bani porto.)

Cartea Săténului, romanele de **Em. Pârdeanu** cor. 1 (pl. 5 b. por.)

„**In veltöre**“ romanele și impresii de **Vlădușă**, cor. 1.25 (porto 10 b.)

„**Amicul tinerimei**“, Anul I. foia de cunoscințe folositöre de prof. **I. Moisil** legat în păreți tarî costă 5 cor. (por. 20 b.)

Povestea despre prințul Ahmed al Kamel sêu Prîbeagul îndrăgostit Tradusă de **Dr. T. Prețul** 60 b. (+ 6 b. porto.)

Buchetul, culegere de cântări bă trănesci și naționale de **I. Pop Reteganul**. Prețul 50 b. (cu porto 56 b.)

Logodnica contelui Stuart, povestire din viața Românilor bihoreni, de **L. Rudow-Suciu**. 148 pag. 8°. Prețul. 1 cor. (+ 10 b. porto.)

125 chiuțuri de carti strigă feciorii în joc, de **I. P. Reteganul**. Pr. 24 b. cu porto 30 b.

Nopti de érnă, romanele pentru popor, de **George Simu**. Conține romanele cu tendințe morale. Form. 4° 250 pag. Prețul cor. 1.20 (cu posta cor. 1.30)

Opșaguri, cât cioplite, cât pilitte și la lume împărțite, de **I. P. Reteganul**. Vrs-o 60 de poesii glumete. Pr. 80 b. (+ p. 10 b.)

Schițe din Italia de **Teodor Bulc**, prețul 2 cor. (+ 20 b. porto.)

Amintiri din Grecia de **Teodor Bulc**; prețul cor. 1.20 (plus 10 b. porto.)

Poesii populare despre **Avram Iancu** adunate și publicate de **Simeon Fl. Marian**. Prețul 1 cor. (+ 10 b. porto)

Musa Someșand, poesii populare din jurul Năsăudului, culesse de **Iuliu Bognarin**. Prețul 50 b. (cu posta 56 b.)

Teoria dramei cu un tratat introductiv despre frumos și artă de prof. **Dr. Iosif Blaga**. Prețul corone 3.60 (plus 30 b. porto.)

Versuri de dor, adunate din poezii române de **A. Prețul** 50 bani (+ 5 b. portö.)

Doi prinși în cursă, comedie într'un act de **A. Kellner** localizată de **I. Em. Bobancu**. Prețul 24 bani (+ 3 b. porto.)

Țigani!, schiță istorică, de **I. P. Reteganul**. Prețul 1 cor. (+10 bani porto.)

Cartea ilustrată pentru copii și copile de **George Simu**. Această broșură conține poesii istorice și morale spre escitarea gustului de cetit la copii. Prețul 50 bani + 56 b. porto.)

Excursiuni pe muntii Terei Bârsei și ai Făgărașului din punctul „**La om**“ de pe „**Bucec**“ până dincolo de „**Negoiul**“. Descoperiri, întregite cu schițe istorice despre Castelele și țera Făgărașului de **I. Turcu**, protonotar pensionat al comitetului Făgăraș. Prețul 2 lei plus 10 b. porto.

Dr. Iosif Frapparti prelucrată de **Ioan Papiu**. Prețul 60 bani plus 10 bani porto.

Dinu Millan roman. Nenuia sfânt, de **Const. Mille**. Prețul 2 cor. plus 10 bani porto.

Feciorul Popei. Facerea Joiței. O dragoste a veacului. **Rochia Catiței**. **Amedeo Madini**. Din viața tristă După natură. **Bacalaureatul**, de **Const. Mille**. Prețul 2 cor. plus 10 b. porto.

Prosă și versuri, fabule de **Gr. M. Alexandrescu** prețul 30 b. plus 5 b. porto.

— A apărut tomul I. din „**Novete**“ de **Vasilie Ranta Buticescu**. Broșura are 286 pagini și conține istoriöre frumoșe scrise într'un limbagiu plăcut. Prețul ei e 1 cor. 60 bani plus 20 bani porto.

Cursul la bursa din Viena.
Din 26 Maiü n. 1904.

Renta ung. de aur 4%	117.15
Renta de corone ung. 4%	97.30
Impr. căil. fer. ung. în aur 3 1/2%	88.95
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	97.65
Bonuri rurale croate-slavone	97.70
Impr. ung. cu premii	206.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	161.25
Renta de hârtie austr.	99.20
Renta de argint austr.	99.10
Renta de aur austr.	118.30
Rente de corone austr. 4%	99.40
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	90.70
Losuri din 1860.	152.40
Acții de-ale Băncei austro-ungară.	16.15
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	751.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit	643.—
Napoleoniori	19.07
Mărci imperiale germane.	117.25
London vista.	239.15
Paris vista.	95.27 1/2

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 27 Maiü 1904.

Măsura sêu greutatea	Calitatea.	Valuta în	
		Kor.	fi.
1 H. L.	Grăul cel mai frumos	15	30
"	Grău mijlociu	14	90
"	Grău mai slab	14	30
"	Grău amestecat	10	40
"	Săcară frumösă.	8	70
"	Săcară mijlociă.	8	30
"	Orz frumos	8	20
"	Orz mijlociu	7	90
"	Ovș frumos.	5	40
"	Ovș mijlociu	5	20
"	Cucuruz	8	40
"	Mălaiu (meiü)	8	10
"	Mazăre.	16	10
"	Linte	16	—
"	Fasole	14	—
"	Sămēntă de in.	16	—
"	Sămēntă de cânepă	7	80
"	Cartofi.	2	80
"	Măzărice.	—	—
1 kilă	Carne de vită	1	12
"	Carne de porc	1	12
"	Carne de oerbec.	—	72
100 kil.	Său de vită prospēt.	42	—
"	Său de vită topit	60	—

4 părechii de ghețe cu 2 fl. 50 cr.

In urma desfacerei totale a prăvăliei se vënd cu prețuri de batjocura de sus, 1 păreche ghețe pentru bărbați, 1 păreche pentru dame, 1 păreche pantofi moderni pentru bărbați și dame. Töte patru părechii sunt lucrate elegant și durabil.

La comande este de ajuns insemnarea lungimei și lățimeii piciorului în centimetri.

Se trimite cu rambursă de H. WACHTEL, Krakau 58.

Ce nu convine se schimbă, eventual se dan bani îndărăt. 1-1.1972.

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“
se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sêu lunare.

Prăfurile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decât fiecare cutiă este provădută cu marea de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Prăfurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbicoșe la stomach și pântece, în contra cărcelilor și acrelei la stomach, constipațiunii cronice, suferinței de ficat, congestiunii de sânge, haemorhoidelor și a celor mai diferite böle femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce creșce mereu de mai multe decenii încöce. — Prețul unei cutii originale sigilate Coröne 2.—

Falsificațiunile se vor urmări pe cale judecătörescä.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilü numai, decât fiecare sticlă este provădută cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este förte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat) alina durerile de goldină și reumatism și a altor urmări de răcăla. Prețul unei sticlé originale plumbate, Coröne 1.90.

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și dame fabricat după metodu cel mai nou pentru cultivarea rațională a peleii, cu deosebire pentru copii și adulți. Prețul unei bucăți Cor. — 40 Cinci bucăți Coröne 1.80. Fie-care bucăta de săpun, pentru copii este provădută cu marca de apărare A. Moll.

Trimiterea principală prin **Farmacistul A. MOLL,** și R. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9

Comande din provinciă se efectuează gîlnic prin rambursă postală.

La depozite se se ceră anumit preparatele provădute cu iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Depozite în Brașov: la d-nii farmaciști **Ferd. Jekellus, Victor Roth, Eugen Neustädter** și engros la **D. Eremia Nepoșii.**

ABONAMENTE LA „Gazeta Transilvaniei.“

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
Pe trei luni . . . 6 cor.	Pe trei luni . . . 10 fr.
Pe șese luni . . . 12 „	Pe șese luni . . . 20 „
Pe un an 24 „	Pe un an 40 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
Pe an 4 cor.	Pe an 8 fr.
Pe șese luni . . . 2 „	Pe șese luni . . . 4 „
Pe trei luni . . . 1 „	Pe trei luni . . . 2 „

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin — mandate postale. —

Domnii cari se vor abona din nou, se binevoescă a scrie adresa lămurit și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI.“

[Handwritten signature]